

PODSUMOWANIE PRACY

pedagoga/psychologa szkolnego

W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

Od piętnastu lat w każdym czerwcowym numerze „Głosu Pedagogicznego” podpowiadam, jak sprawnie i rzetelnie dokonać podsumowania swojej pracy w danym roku szkolnym. Tym razem uczynię to, odpowiadając na pytania, z jakimi najczęściej spotykam się zarówno ze strony doświadczonych, jak i początkujących pedagogów i psychologów szkolnych.

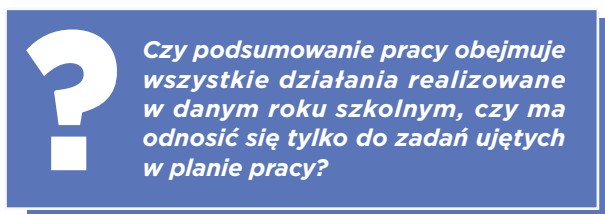

Czy pisemne podsumowanie pracy jest obowiązkowe? Jaka jest podstawa prawna tego obowiązku?

Nie ma przepisu w prawie oświatowym, który obowiązuje nauczycieli do przygotowywania sprawozdań ze swojej pracy. Ta kwestia powinna być uregulowana w podstawowym dokumencie przedszkola/szkoły,

jakim jest statut, w części poświęconej zakresowi obowiązków nauczycieli zatrudnionych w danej placówce. Tam właśnie należy wskazać, że nauczyciele, a więc także szkolni specjaliści, mają obowiązek przygotowywania podsumowań/sprawozdań z pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Taki zapis podyktowany jest nadzorem pedagogicznym sprawowanym przez dyrektora, który ma obowiązek informowania rady pedagogicznej o ogólnych wnioskach z tegoż nadzoru oraz z działalności placówki. Jeśli więc dyrektor uzna, że do rzetelnego wywią-

zania się z tego zadania potrzebne są mu pisemne sprawozdania z pracy nauczycieli, to może ich zobowiązać do ich przedkładania, np. w cyklu semestralnym lub końcoworocznym.

W placówce, w której dyrektor określił merytoryczną zawartość podsumowania, należy przestrzegać jego wytycznych. Tam, gdzie takich wytycznych brak, warto posiliłkować się zapisami prawa oświatowego, które odnoszą się bezpośrednio do zadań i czynności przynależnych funkcji pełnionej przez danego specjalistę szkolnego oraz do jego obowiązków statutowych, czyli:

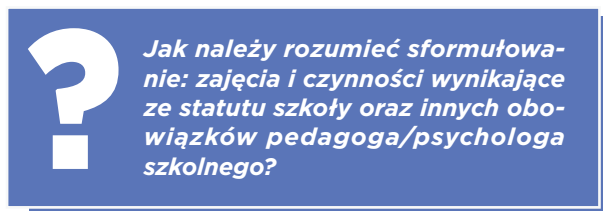
- § 24 rozporządzenia MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1798);
- § 3.1 rozporządzenia MEiN z 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, terapeutów pedagogicznych, logopedów i doradców zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1610);
- art. 6 ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz.984);
- statut przedszkola/szkoły.

Ich analiza wskazuje jednoznacznie, że podsumowanie całorocznej pracy pedagoga i psychologa szkolnego, a także pozostałych specjalistów, powinno dotyczyć realizacji:

1. zadań wykonywanych obowiązkowo w ramach przydzielonego tygodniowego pensum,
2. zadań wynikających ze statutu placówki oraz innych obowiązków nauczycielskich.

Tylko w pierwszym przypadku niezbędne jest odniesienie się zarówno do planu pracy na rok szkolny 2023/2024, jak i do zapisów znajdujących się w dzienniku pracy pedagoga/psychologa szkolnego, w którym rejestrowane były czynności zawodowe wykonywane danego dnia. W ten sposób będzie

można zawrzeć w podsumowaniu informacje o stopniu zrealizowania zaplanowanych zadań, wyjaśnić, które z nich zrealizowano tylko częściowo, a których nie zrealizowano w ogóle, oraz pokazać, co zostało wykonane poza planem, gdyż taka była potrzeba środowiska szkolnego.

W tej kategorii mieszczą się wszelkie czynności wykraczające poza zadania wykonywane na tym stanowisku obowiązkowo w ramach przydzielonego pensum. Mowa jest więc o czynnościach realizowanych w 40-godzinny tygodniu pracy, które z reguły nie wchodzą w zakres ewidencjonowanych godzin pracy nauczyciela-specjalisty, i za ich realizację nie przysługuje odrębne wynagrodzenie. Można wyodrębnić dwa typy takich czynności:

1. Czynności wspomagające pedagoga/psychologa w realizacji zadań obowiązkowych, takich jak:
 - opracowanie narzędzi badawczo-diagnostycznych (ankiet sondażowych, kwestionariuszy obserwacji itp.);
 - opracowanie scenariuszy zajęć z uczniami;
 - opracowywanie pomocy dydaktyczno-terapeutycznych, materiałów merytorycznych dla rodziców, na użytek gazetki ściennej;
 - sporządzanie opinii o postępach w nauce i zachowaniu się uczniów dla PPP, OPS, policji, sądu rodzinnego i nieletnich;
 - prowadzenie obowiązkowej dokumentacji, systematyczne zapisy w dzienniku pracy i w dziennikach zajęć innych, uzupełnianie indywidualnych teczek uczniów (dokumentacja badań i czynności uzupełniających – notatki, wywiady, arkusze obserwacji itp.);
2. Czynności wynikające bezpośrednio ze statutu placówki i jej specyfiki oraz czynności przynależne każdemu nauczycielowi, jak i te zlecone przez dyrektora, np.:
 - udział w posiedzeniach rady pedagogicznej, zespołów opracowujących IPET, w pracach szkolnych zespołów nauczycielskich, w comiesięcznych dniach otwartych dla rodziców, w szkolnych uroczystościach;

- doskonalenie zawodowe, udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach metodycznych;
- sprawowanie opieki nad uczniami podczas imprez i wycieczek organizowanych przez szkołę;
- organizacja/współorganizacja uroczystości i imprez o charakterze wychowawczym, zgodnie z programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły i planem pracy szkoły;
- opieka nad samorządem uczniowskim, szkolnym wolontariatem, studentami odbywającymi praktyki;
- bycie dostępnym w szkole w wymiarze 1 godziny tygodniowo, a w przypadku nauczyciela zatrudnionego w wymiarze niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć - w wymiarze 1 godziny w ciągu dwóch tygodni, w trakcie której, odpowiednio do potrzeb, prowadzi on konsultacje dla uczniów, wychowanków lub ich rodziców;
- działania na rzecz zorganizowanej opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- modyfikacja/aktualizacja wewnątrzszkolnych dokumentów;
- opracowanie raportów i sprawozdań;
- udział w przeprowadzaniu egzaminów zewnętrznych.

Jakie dane trzeba zamieszczać w podsumowaniu z pracy? Proszę o konkretne sformułowania, przykłady.

W podsumowaniu/sprawozdaniu z pracy pedagoga/psychologa szkolnego powinny się znaleźć informacje konkretne, zarówno ilościowe, jak i jakościowe.

Przykłady zapisów z danymi ilościowymi:

- Przeanalizowano dokumentację 47 uczniów (opinie + orzeczenia) w celu objęcia odpowiednimi formami pomocy p-p.
- Przeprowadzono 32 wywiady z rodzicami uczniów o SPE.

REKLAMA

NOWOŚCI PSYCHOLOGICZNE

 PWN poleca:

Więcej o psychologii w portalu

PSYCHOLOGIA PWN
BLIŻEJ WIEDZY

- Odbyto 62 konsultacje indywidualne z uczniami, 43 konsultacje z rodzicami oraz 32 konsultacje z nauczycielami.
- Udzielono 46 porad uczniom, 123 porady rodzicom i 34 porady nauczycielom.
- Przeprowadzono 24 obserwacje bezpośrednie uczniów podczas zajęć edukacyjnych.
- Przeprowadzono pięć spotkań profilaktycznych w klasach IV-VIII o tematyce...
- Przeprowadzono 43 interwencje wychowawcze na wniosek nauczycieli (agresja rówieśnicza, wagary, palenie papierosów).
- Wykonano wśród 124 uczniów badania diagnozujące poczucie bezpieczeństwa w szkole (ankieta sondażowa).
- Opracowano i przeprowadzono siedem warsztatów szkoleniowych z nauczycielami, w tym: w zakresie wstępnego rozpoznania indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów o SPE, dostosowania wymagań edukacyjnych wobec uczniów ze spektrum autyzmu do umiejętności oraz radzenia sobie z agresją rówieśniczą na terenie szkoły.
- Pełniono funkcję lidera zespołu wychowawczego oraz zespołu ds. modyfikacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.
- Współpracowano na bieżąco z dzielnicowym, pracownikami opieki społecznej i kuratorami.
- Opracowano autorskie scenariusze zajęć integracyjnych dla pierwszoklasistów.
- Skonstruowano kontrakt między wychowawcą a uczniem sprawiającym problemy wychowawcze.
- Wypracowano rekomendacje dla dyrektora szkoły w sprawie zakupu niezbędnych pomocy do zajęć rozwijających umiejętności uczenia się oraz rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne.

W mojej szkole każdy odczytuje cało-reoczne sprawozdanie na forum rady pedagogicznej. Czy wobec RODO mogę podawać w swoim podsumowaniu nazwiska uczniów czy raczej tylko ich inicjały?

Przepisy RODO nie zakazują odczytywania imion i nazwisk uczniów na posiedzeniu rady pedagogicznej. Przecież członków tejże rady obowiązuje art. 73 ust. 3 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, mówiący: Osoby biorące udział w zebraniu rady pedagogicznej są obowiązane do nieujawniania spraw poruszanych na zebraniu rady pedagogicznej, które mogą naruszać dobra osobiste uczniów lub ich rodziców, a także nauczycieli i innych pracowników szkoły lub placówki. Zatem pedagog/psycholog szkolny może w sprawozdaniu uwzględnić imiona i nazwiska oraz

Przykłady zapisów z danymi jakościowymi:

- Dokonano wstępnego rozpoznania u uczniów klas I-III ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się.
- Monitorowano realizację dostosowywania wymagań edukacyjnych.

informacje o uczniach, z którymi pracował w ciągu roku szkolnego.

Czy ocenę efektów pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom można uznać za podsumowanie swojej pracy?

NIE! Po pierwsze: Ta ocena jest wymogiem prawnym, o którym mówi wyraźnie § 20 ust. 9 ww. rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej: *Nauczyciele, wychowawcy grup i specjaliści udzielający pomocy p-p uczniowi w formach, o których mowa w § 6... oceniają efektywność udzielonej pomocy i formułują wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia.* Poza tym dotyczy wyłącznie sytuacji realizowania przez pedagoga/psychologa szkolnego tylko jednego zadania, jakim jest udzielanie dziecku/uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć, do prowadzenia których ma on stosowne kwalifikacje, a więc *zajęć rozwijających umiejętności uczenia, zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym.* Po drugie: Pisemna ocena efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej danemu uczniowi, opracowana przez pedagoga/psychologa szkolnego, powinna znaleźć się w indywidualnej teczce ucznia, założonej dla niego zgodnie z wytycznymi § 19 rozporządzenia MEN z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. 2017 poz. 1646 z póź. zm). Tutaj bowiem gromadzi się wszelką dokumentację związaną z objęciem tegoż ucznia pomocą p-p na terenie szkoły/placówki. Natomiast w pisemnym sprawozdaniu/podsumowaniu całorocznej pracy, które trafia do dyrektora placówki, należy tylko podać, ile takich ocen się wykonało.

WAŻNE

Pedagog/psycholog szkolny, który pełnił w szkole dodatkowo – w ramach oddzielnego pensum lub godzin ponadwymiarowych – funkcję pedagoga specjalnego, logopedy lub terapeuty pedagogicznego, dokonuje odrębnego podsumowania swojej pracy na tym stanowisku, w tym także oceny efektów pomocy p-p udzielanej wówczas uczniowi.

W jakiej formie sporządza się pisemne sprawozdanie/podsumowanie swojej pracy?

W placówce, w której ustalono gotowy wzór/formularz takiego sprawozdania – zgodnie z nim. W pozostałych przypadkach decyzja co do formy należy do pedagoga/psychologa. Osobiście rekomentuję dwie formy: opisową w punktach oraz tabelaryczną. Obie z wyraźnym podziałem na zadania wykonywane obowiązkowo w ramach przydzielonego pensum oraz czynności wykonywane w 40-godzinym tygodniu pracy. Ważne, by zarówno opis, jak i tabela miały logiczny, przejrzysty układ i zawierały wszystkie kategorie zadań i czynności z podziałem na obowiązkowe i dodatkowe oraz proste, zwięzłe sformułowania poparte danymi liczbowymi. W każdej z tych form musi być także miejsce na wnioski odnoszące się do pracy w roku następnym, wypływające bezpośrednio z faktów i liczb przedstawionych w sprawozdaniu, zawierające propozycje działań wartych kontynuowania, dzięki którym zwiększy się efektywność oddziaływań wychowawczo-terapeutyczno-profilaktycznych, podejmowanych w ramach udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Czy pedagog/psycholog szkolny musi opublikować swoje sprawozdanie na stronie internetowej szkoły?

Nie ma takiego prawnego obowiązku. Wielu specjalistów szkolnych publikuje swoje całoroczne sprawozdania w sieci, traktując to jako formę dzielenia się swoim zawodowym doświadczeniem i wiedzą. Jeśli ktoś się na to decyduje, to musi wówczas pamiętać o konieczności usunięcia ze sprawozdania (zanonimizowania) wszystkich danych osobowych konkretnych uczniów. Tych bowiem pod żadnym pozorem nie można ujawniać.

Od lat przekonuję, że stworzony przez Was dokument, zwany podsumowaniem pracy w roku szkolnym..., to coś więcej niż tylko sprawozdanie dla potrzeb dyrekcji, załącznik do sprawowanego nadzoru pedagogicznego. To także forma osobistej, zawodowej autorefleksji. Okazja, by przyjrzeć się swoim poczynaniom z pewnej perspektywy czasowej. Ku poprawie, ku zmianom, ku nowym działaniom.

Małgorzata Łoskot

Absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Redaktor prowadząca czasopisma „Głos Pedagogiczny”, pedagog specjalny, socjoterapeuta. Autorka popularnych programów szkoleniowych dla nauczycieli oraz programów profilaktycznych dla młodzieży. Czynnie angażuje się w pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Ekstra!
Zeskanuj kod QR i postuchaj szkolenia „Strandary Ochrony Małoletnich?”
Dostęp dla prenumeratorów
<https://Lead.me/bf4FCC>

